

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XIX. — Izdan in razposlan 4. dne februarja 1917.

Vsebina: (Št. 42—44.) 42. Ukaz o naznanilu orodnih strojev. — 43. Ukaz o prometu z železnim gradivom. — 44. Ukaz o ustanovitvi vojne zveze livarnic železa.

42.

**Ukaz trgovinskega ministrstva
v porazumu z udeleženiimi mini-
strstvi in v soglasju z vojnim
ministrstvom z dne 29. januarja
1917. l.**

o naznanilu orodnih strojev.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje:

§ 1.

Nastopno imenovani orodni stroji so po pogojih, navedenih v § 2, podvrženi dolžnosti naznanila:

1. Stružnice (tokarnice), okretnice in avtomati,
2. stroji za vrtanje,
3. stroji za struganje (skobljanje), shaping in butanje,
4. stroji za dolbenje,
5. stroji za brušenje,
6. stroji za prebadanje in hladne žage,
7. stiskalnice,
8. kladiva.

Stroji, ki niso urejeni za strojni pogon, niso podvrženi dolžnosti zglasitve.

§ 2.

Naznaniti se morajo:

1. Vsi stroji, ki so v zalogi ali ki se izdelujejo,
2. vsi stroji, ki se ne obratujejo,
3. stroji, ki se obratujejo, izvzemši:
 - a) stroje, ki se rabijo za daljšo dobo nego tri mesece od 1. dne februarja 1917. l. naprej edino in popolnoma za vojne namene;
 - b) stroje, ki se rabijo v fabrikah za stroje in se porabljajo za narejanje strojev v § 1 označene vrste, ako so stroji, ki se delajo, določeni za vojne namene.

Vojni nameni v zmislu sprednjih odstavkov a) in b) so narejanje orožja, municije, bojnega orodja, vozil, zračnih plovil, obleke in živil za vojaško upravo in strojev, vozil in drugega orodja za železnice in za poštno in telegrafsko upravo.

§ 3.

Naznanilo mora podati vsakdo, ki ima, izdeluje, popravlja, rabi take stroje, z njimi kupčuje, jih daje v najem ali jih ima za druge v hrambi.

§ 4.

Naznanilo je podati po stanju 4. dne februarja 1917. l. in ga do 25. dne februarja 1917. l. vposlati c. kr. osrednji rekvizicijski komisiji (Dunaj, vojno ministrstvo).

Za naznanilo je uporabljati edinole v trgovinskih in obrtnih zbornicah založene uradne naznanilnice.

§ 5.

Izpolnjevanje predpisov tega ukaza nadzoruje trgovinsko ministrstvo privzemši obrtne nadzornike ali druge uradne organe in, ako treba, vojaška uprava. V ta namen se smejo uradno ogledati obratni prostori in druge naprave in vpogledati poslovne knjige.

§ 6.

Ravnanje zoper predpise tega ukaza naj kaznujejo politična oblastva prve stopnje z zaporom do šest mesecev ali z denarno kaznijo do 5000 kron.

§ 7.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Urban s. r.

43.

Ukaz trgovinskega ministrstva v porazumu z ministrstvom za javna dela, ministrstvom za železnice, poljedelskim ministrstvom in ministrstvom za deželno bran in v soglasju z vojnim ministrstvom z dne 31. januarja 1917. l.

o prometu z železnim gradivom.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje:

§ 1.

Uredba prometa po tem ukazu velja za nastopno navedene vrste železa:

a) sirovo železo vsake vrste, všteti specijalno sirovo železo, toda izvzemši ferro-zlitine,

b) polfabrikate { sirove klade, tudi prekovane, sirove šine, kije, caglje, ploče, platine, ploščato železo za cevi in drugo valjano železo za izdelovanje valjanih ali raztezanih cevi,

c) železo v palicah in oblikah („fasonsko“ železo),

d) nosila in U-železo,

e) šine in valjano drobno gradivo za nje (klini, podloge, šine za lovenje sunkov, počezne zveze),

f) pragove,

g) valjano žico,

h) cevi (zvarjene ali brez šivov),

i) debele pločevine { tudi s kovinskimi prevlekami vsake vrste.
k) fine pločevine {

V zmislu tega ukaza je umevati z izrazom „železno gradivo“ spredaj navedene vrste.

Gradivo iz cementnega, prekovanega in prelitega sirovega jekla ali topljenega jekla ne spada med nje.

§ 2.

Uravnava dobavljanja železnega gradiva se izroča „komisiji za železo (Dunaj, c. in kr. vojno ministrstvo)“. Njej je zlasti naloženo:

1. Preskušati zahteve, ki se stavijo za izpolnjevanje določenih naročil ali v svrhu drugega posameznega izvrševanja, gledé pomena, ki ga imajo se stališča vojaških ali drugih javnih interesov; nadalje na podstavi te preskušnje odločati o pripustnosti dotičnih naročil, da jih izvrše izdelujoči obrati, dognavši stopnjo nujnosti naročil;

2. odkazovati primerne množine podelujočim obratom in kupčevalcem, da se zalaga tekoča obča potreba po natančnejših ukazilih komisije;

3. odkazovati dopuščena naročila, da jih izvrše posamezni izdelujoči obrati, in predpisovati vrstni red njihove izvršitve po odredbah, ukrenjenih po št. 1 in 2, kolikor mogoče oziraje se na obstoječe dogovore o dobavljanju in enakomerno privzemaje posamezne obrate, tako da se kolikor

mogoče izrablja skupna storilnost vseh obratov, ki pridejo v poštev;

4. pisati tekoče preglede o množinah, ki se potrebujejo in izdelajo in o skladiških zalogah.

§ 3.

Komisija za železo je sestavljena iz zastopnikov vojnega ministrstva, trgovinskega ministrstva, ministrstva za javna dela, železniškega ministrstva in poljedelskega ministrstva.

Za odkazovanje naročil, ki jih je dopustila komisija, da se izvrše, posameznim izdelujočim obratom (§ 2, št. 3), se pridružuje komisiji odbor izdelujočih obratov („delovni odbor“), čigar ude poziva v to častno službo trgovinski minister v porazumu z vojnim ministrom.

Udeleženca ministrstva pošljejo v delovni odbor po enega zastopnika, ki ima pravico ugovarjati. Ugovor ima učinek, da se izvršitev sklepa odloži, dokler ne odloči komisija za železo.

Delovni odbor sklepa z večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednikov glas.

§ 4.

Dobavna naročila, ki jih je komisija za železo odkazala izdelujočim obratom, se morajo izvrševati po ukazilih komisije za železo.

Izdelujoči obrati smejo oddajati železno gradivo in to gradivo se sme dobivati pri izdelujočih obratih le z dovoljenjem komisije za železo.

Za narejanje železnega gradiva smejo izdelujoči obrati porabljati potrebne množine sirovega železa in vmesnih produktov lastnega izdelka brez posebnega dovoljenja. S tem pa ne sme trpeti izvrševanje dobavnih naročil, ki jih je komisija za železo odkazala dotičnemu obratu.

Prav tako smejo izdelujoči obrati brez posebnega dovoljenja porabljati množine železnega gradiva, ki so potrebne za nujna vzdrževalna dela v lastnem obratu. Za to porabljene množine se morajo mesečno izkazovati komisiji za železo.

§ 5.

Za dovoljenje, da smejo dobivati železno gradivo pri izdelujočih obratih, morajo osebe, ki ga hočejo dobivati, prositi pri komisiji za železo. Za te prošnje je uporabljati edino le v trgovinskih in obrtnih zbornicah založene uradne tiskovine.

Prošnje, ki se tičejo dobavnih dogovorov, sklenjenih, preden dobi ukaz moč, se morajo vložiti do 25. dne februarja 1917. l., drugače se ne vpoštevajo,

Komisija za železo mora obravnavati praviloma prošnje le takih prosilcev, kojih naročba se glasi v posameznem primeru najmanj na 10.000 kg ene izmed posameznih železnih vrst, navedenih v § 1 pod *a—f*, ali najmanj na 5000 kg ene izmed vrst, navedenih v § 1 pod *g—k*. Manjše množine, ki se potrebujejo, se prepuščajo, da se nabavijo potem trgovine.

§ 6.

Železno gradivo, ki se je dobilo pri izdelujočih obratih na podstavi dovoljenja dobivanja komisije za železo, se sme porabljati le za namen, ki je naveden v dovoljenju za dobivanje, dokler ni komisija za železo na podstavi nove prošnje dovolila, da se sme porabljati gradivo za drug namen.

§ 7.

Komisija za železo more nasproti vsakemu posestniku ali hranilcu železnega gradiva odrediti, da se oddajo zaloge železnega gradiva podjetnikom, ki jih oznameni.

Ako se med posestnikom ali hranilcem zaloga in prevzemnikom ne doseže sporazumljenje o ceni železnega gradiva, se zaradi tega ne odlaga dolžnost oddaje. V takem primeru se mora oddati gradivo za plačilo cene, ki jo začasno ustanovi komisija za železo, zaslišavši delovni odbor. Sodno določi ceno, in sicer v nespornem postopanju po kraju zaloge pristojno okrajno sodišče na zahtevanje ene izmed strank. Odločba se more izpodbijati z rekurzom v osmih dneh. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček. V koliko mora stroške postopanja povrniti ena stranka, ali jih je deliti med stranke, odloči sodišče po svoobodnem preudarku.

§ 8.

Kolikor je izvrševanje dobavnih dogovorov v protislovju s predpisi tega ukaza, ali v protislovju z oblastvenimi ukazi, ukrenjenimi na podstavi tega ukaza, je prepovedano.

§ 9.

Vsakdo mora dajati komisiji za železo pojasnila, ki služijo za izpolnjevanje njenih nalog

(§ 2, št. 1—4) in predložiti izkaze, ki jih zahteva za tak namen. Predvsem velja to glede podjetij, ki izdelujejo, podelujejo železno gradivo ali tržijo z njim.

Komisija za železo more zlasti zaukazati enkratna ali ponavljajoča se naznanila zalog in izkaze o prodajanju in ukreniti predpise glede pisanja skladovne knjige.

§ 10.

Zaukaze za nadzorovanje izvrševanja predpisov tega ukaza ukrene trgovinski minister v porazumu z vojnim ministrom. Za nadzorovanje se privzemajo organi obrtnega nadzorništva ali drugi uradni organi in ako treba tudi organi vojaške uprave. Nadzorovalni organi imajo pravico, za oznamljeni namen ogledovati skladiške prostore ali druge naprave in vpogledovati dotične poslovne knjige.

§ 11.

V § 1 navedeno železno gradivo, nadalje staro železno gradivo vsake vrste, vštevši zlomljeno lito železo, se sme prevažati v kraje, ki so izven Avstrije, od dne naprej, katerega dobi ta ukaz moč, le z dovoljenjem komisije za železo.

Javna prometna podjetja (železniška in plovstvena podjetja) smejo prevzemati to gradivo za prevažanje na izvenavstrijske postaje le, ako je voznim listinam za vsako pošiljatev priloženo prevozno potrdilo, ki ga je izdala „komisija za železo

(Dunaj, c. in kr. vojno ministrstvo)* po priloženem vzorcu (priloga A). Po tem neha dosedanja pristojnost trgovinskega ministrstva za izdajanje prevoznih dovolil za staro železno gradivo. (Ministrstveni ukaz z dne 5. januarja 1916. l. [drž. zak. št. 9]).

Pošiljatev, ki so v času, ko dobi ta ukaz moč, že izročene v prevažanje, se ne tiče spredaj stoječe določilo.

§ 12.

Z zaporom do 6 mesecev ali z denarno kaznijo do 5000 K naj kaznuje politično oblastvo I. stopnje vsakega:

1. ki ravna proti predpisom tega ukaza ali ne izpolnjuje oblastvenih zaukazov, izdanih na podstavi tega ukaza,

2. ki v vlogah, naznanilih ali pojasnilih komisiji za železo ali oblastvenim nadzorovalnim organom podaja neresnične podatke ali dela neresnične vpise v predpisane skladovne knjige.

§ 13.

Določila § 4 veljajo od 1. dne aprila 1917. l. počenši, ostala določila dobé moč z dnem, katerega se razglasi ukaz.

Clam-Martinic s. r. Georgi s. r.
Forster s. r. Trnka s. r.
Urban s. r.

Priloga A.

Prevozno potrdilo št.

Pošiljačevo ime.....

v (kraj).....se pooblašča poslati

teža v kg:

vrsta železnega gradiva:

.....

.....

.....

.....

.....

v času od do 1917

1918

od (ime pošiljalne postaje).....

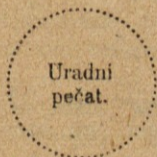
v (ime namembne postaje).....

po (železnici, parniku)

prejemnikovo ime in stanovišče:

.....

Kraj in dan izdaje:.....



Podpis:

.....

Za izdajo: ne izpolnjena mesta je prečrtati.

44.

Ukaz trgovinskega ministrstva v porazumu z ministrstvom za javna dela in z ministrstvom za deželno bran ter v soglasju z vojnim ministrstvom z dne 31. januarja 1917. l.

o ustanovitvi vojne zveze livarnic železa.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje:

Pripadniki zveze.

§ 1.

Vse livarnice železa se združujejo, dokler velja ta ukaz, v vojno zvezo livarnic železa s sedežem na Dunaju.

Podjetja, pri katerih obsega litje železa le del vsega obrata (fabrike strojev in dr.), so glede tega dela svojega obrata pripadniki zveze.

Z litjem železa se umeva podelovanje livnega sirovega železa in zlomljena litina. Narejanje jeklene ali kovne litine ne spada semkaj.

O pripadnosti k zvezi odloča v dvomnih primerih trgovinski minister, zaslišavši vodstvo zveze.

Namen zveze.

§ 2.

Naloge vojne zveze so:

1. preskrbovati livarnice z livnim sirovim železom in zlomljeno litino;

2. razdeljevati te tvarine med pripadnike zveze;

3. voditi potrebne preglede o nahajanju, zalogah in potrebi livnega sirovega železa in zlomljene litine, nadalje o delovnih razmerah in obratnih uredbah podjetij, ki prihajajo v poštev, ako treba, s sodelovanjem pristojnih trgovinskih in obrtnih zbornic;

4. svetovati osrednjim oblastvom, kadar oddajajo naročila;

5. sodelovati ob uravnavi vprašanj gospodarske uprave, ki se tičejo livarniške industrije, zlasti

pri vseh naredbah, da se uravna in pospeši izdelovanje ter uvoz in izvoz, pri izdajanju in izvrševanju uvoznih in izvoznih prepovedi, pri naredbah na polju trgovinske politike in socialne skrbi in pri vseh vprašanjih, ki se podajajo ob razoroževanju in prehodu v mirovno gospodarstvo, končno izvrševati na to se nanašajoče odredbe, kolikor izroči trgovinski minister to zvezi.

Pravno svojstvo zveze.

§ 3.

Zveza je juristična oseba. Na zunaj jo zastopa zvezno vodstvo (§ 9). V imenu zveze podpisuje pravnoobvezno predsednik ali eden namestnikov.

Dolžnosti zveznih pripadnikov.

§ 4.

Pripadniki zveze morajo, kolikor mogoče, pospeševati namene zveze, opuščati vse, kar bi oteževalo ali oviralo njih izpolnjevanje, natančno izpolnjevati predpise tega ukaza, slušati odredbe zveznega vodstva, izdane na podstavi teh predpisov, dajati zveznemu vodstvu vsa za izvrševanje njegovih nalog potrebna pojasnila in predložiti izkaze, ki jih zahteva za ta namen.

Organi zveze.

§ 5.

Organi zveze so:

- a) zvezni odbor,
- b) zvezno vodstvo.

Zvezni odbor.

§ 6.

Zvezni odbor je sestavljen iz 22 udov. Sedem udov imenuje trgovinski minister izmed pripadnikov zveze.

Ostale ude naj naznačijo z imenom nastopno imenovane združbe, in sicer:

sedem udov zveza avstrijskih industrijcev,

dva uda društvo rudniških, fužinskih in strojnih industrijcev v Avstriji, na Dunaju;

po enega uda:

deželno društvo čeških fabrik za stroje, kovinsko blago in livarnic železa v Pragi,

zveza severnočeških industrijcev v Libercu,

osrednja zveza galiških fabriških industrijcev,

zveza moravskih in sléških fabrik za stroje, kovinsko blago in livarnic železa v Brnu,

zveza fabrikantov in izdelovalcev kmetijskih strojev v Pragi,

zveza avstrijskih industrijcev za avtomobile.

Vsi udje opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Trgovinski minister more izpremeniti potrebno število udov in, zaslišavši zvezni odbor, izjaviti, da so udje izgubili svojo službo iz javnih ozirov.

Oblasti zveznega odbora.

§ 7.

Zvezno vodstvo mora zašlišati zvezni odbor pred odločbami in odredbami načelne vrste. Njegovi sklepi so obvezni za zvezno vodstvo.

Zveznemu odboru je zlasti naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) sklepati o zalaganju in porazdelitvi stroškov poslovanja vojne zveze;
- c) nadzorovati upravo blagajnice in polaganje računa;
- d) ustanavljati določne učine, ob katerih more zvezno vodstvo ali razsodišče (§ 20) nalagati kazni zaradi nereda, ter določati izmero teh kazni; ta izmera pa ne sme presegati 2.000 kron, ako naloži kazen zvezno vodstvo, v drugih primerih pa ne 20.000 kron;
- e) postavljati pododbore, da se posvetujejo o določenih prašanjih;
- f) postavljati strokovne odbore posameznih industrijskih strok in trgovine za posvetovalne organe zveznega odbora.

Opravični red zveznega odbora.

§ 8.

Zvezni odbor se zbira praviloma enkrat na mesec.

Na predlog 8 udov zveznega odbora ali, ako zahteva eden izmed vladnih komisarjev (§ 22), je sklicati sejo odbora v 14 dneh.

Odbor je sklepčen, ako so navzoči vsaj 4 udi zveznega vodstva in 8 udov, ki ne pripadajo zveznemu vodstvu. Sklepa se z večino glasov. Predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov.

Predsednik tudi glasuje. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednikov glas.

Udje zveznega odbora imajo vsakčas pravico staviti zveznemu vodstvu predloge, o katerih mora vodstvo sklepati v svoji prihodnji seji.

S sklepom večine glasov navzočih se more odrediti, da morajo ostati posamezni posvetovalni predmeti in posledki glasovanja tajni.

Zvezno vodstvo.

§ 9.

Zvezno vodstvo je sestavljeno poleg predsednika in dveh predsednikovih namestnikov iz 6 udov. Funkcionarje pokliče v to častno službo trgovinski minister izmed udov zveznega odbora.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj in vodi vsa opravila. Vodstvo odloča v vseh prašanjih, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa o njih zvezni odbor. Zveznemu odboru mora tekoče poročati o svojem delovanju in predlagati računske sklepe po ukazilih odbora — vsekakor vsako leto ali, kadar še razdruži zveza.

Predsednik, ako je zadržan, namestnik sklicuje seje zveznega odbora in zveznega vodstva in predseduje v njih.

Zvezno vodstvo postavlja potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitev oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

Opravljeni red zveznega vodstva.**§ 10.**

Zvezno vodstvo se po potrebi zbira na seje.

Na predlog 3 udov zveznega vodstva ali, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev, je sklicati zvezno vodstvo na sejo v 8 dneh. Za sklepčnost je treba, da je navzočih 5 udov. Sklepa se z navadno večino glasov. Predsednik tudi glasuje. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednikov glas.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev zveze.**§ 11.**

Udje zveznega vodstva in zveznega odbora ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Funkcionarji in nameščenci so dolžni molčati o vseh stvareh, za katere zvedo v tej lastnosti in katerih sporočanje bi škodovalo namenom vojne zveze ali bi se tikalo opravičnih interesov pripadnikov zveze, in morajo to pismeno obljubiti.

Pri vodstvu opravi je dolžnost zveznega vodstva s primernimi uredbami poskrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo zveznemu odboru. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih pripadniki zveze podali pisarnici zveznega odbora, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozovejo vladni komisarji ali ako je zvezni odbor storil na to mereč sklep.

Promet z livarniškim sirovim železom in zlomljeno litino.**§ 12.**

Pripadnike zveze smejo dobivati livno sirovo železo in zlomljeno litino od časa, ko dobi ta ukaz moč, naprej le na podstavi odkaza vojne zveze, kolikor zvezno vodstvo v posameznih primerih ne pritrdi izrečno, da se preskrbe samostojno.

Pravtako se sme livno sirovo železo in zlomljena litina oddajati livarnicam železa le s posredovanjem vojne zveze.

V ostalem s temi predpisi ni omejena posrednja trgovina z lomljeno litino.

Podelovanje zlomljene litine, dobljene v livarniških obratih, v lastnem obratu dotične livarnice ne potrebuje omenjenega odkaza ali pritrditve.

Upravi državnih železnic se pridržuje odkazovanje tvarin tistim obratom, katerim poveri dobavljanje iz njih narejenih predmetov.

Druge izjeme od predpisov tega paragrafa more dovoljevati trgovinsko ministrstvo na posebno prošnjo, ako so dani važni razlogi.

Nabavljanje tvarin.**§ 13.**

Kolikor gre za tvarino tuzemskega izdelka, se nabavlja potrebno livno sirovo železo s tem, da prosi vojna zveza pri komisiji za železo (ministrstveni ukaz z dne 31. januarja 1917. l. [drž. zak. št. 43]).

Nabavo zlomljene litine oskrbuje vojna zveza, privzemši trgovinsko organizacijo, ki jo je ustanoviti iz večjih trgovskih firm. Vojni zvezi je pri tem naloženo, da določi dobavne in dobivalne pogoje za promet posameznih porabnikov s trgovinsko organizacijo, zagotovivši izpolnitev se strani trgovinske organizacije s primernimi konvencijskimi kaznimi, da nadzoruje poslovanje trgovinske organizacije (eventualno s tem, da postavi poslovodje pri tej organizaciji), da popreskuša obračunjanje s posameznimi porabniki, določa nakupne množine, ki jih je naročiti trgovinski organizaciji, in da določi najvišje nakupne cene s stranskimi stroški vred.

Razdeljevanje tvarin.**§ 14.**

Tvarine, nabavljene s posredovanjem vojne zveze, je porazdeljevati, v prvi vrsti oziraje se na potrebe vojaške uprave, po načelih, ki jih je odobrili trgovinski minister.

Dobavne obveznosti.**§ 15.**

Kolikor bi bilo izpolnjevanje sklenjenih dobavnih dogovorov, ki se nanašajo na livarniško sirovo železo ali zlomljeno zlitino, v protislovju k predpisom tega ukaza ali v protislovju k oblastvenim zaukazom, ukrenjenim na podstavi tega ukaza, je prepovedano.

Zvezno vodstvo mora v porazumu s komisijo za železo določiti ravnanje, ki se ga je držati ob zahtevanju livnega sirovega železa na podstavi dobavnih dogovorov, ki so se ukrenili med livarnicami in izdelujočimi obrati.

Izravnavna cen.**§ 16.**

Na koncu pravičnega leta in, ako se razdruži zveza, je izravnati cene tvarin, ki jih je nabavila zveza, med pripadniki zveze tako, da je težna epota za vsako oznamenjenih podjetij gledé cene enaka.

Od tega so izvzete tiste množine sirovega železa, ki so se odkazale posameznim zveznim obratom po pogojih njihovih posebnih dobavnih dogovorov.

Dolžnost izkaza.**§ 17.**

Vsako podjetje, v čigar obratu pripada zlomljena litina, in vsakdo, ki obrtniško trži z livarniškim sirovim železom ali zlomljeno litino, mora dajati zveznemu vodstvu zahtevana pojasnila in razjasnila in o pravem času predlagati zahtevane izkaze.

Natančnejša določila o času in načinu teh izkazov ukrene zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo ima pravico dati pravilnost teh izkazov preiskovati po kontrolnih organih, ki jih postavi in katerim morajo posamezna podjetja dajati na razpolaganje vse željene pomočke, da nesumno doženejo stvarni položaj.

Stroški poslovanja.**§ 18.**

Stroški, ki nastanejo iz izvrševanja vojni zvezi s tem ukazom odkazanih nalog, se morejo izterjati

s primernimi dokladami na cene tvarin, nabavljenih s posredovanjem vojne zveze. Zvezni odbor more tudi predpisati, da plačujejo pripadniki zveze določene prispevke za zalaganje teh stroškov. Prispevki zvezi se morejo izterjevati s politično izvršbo.

Kazni zaradi nereda.**§ 19.**

Zvezno vodstvo more zaradi dejanj ali opustitev pripadnikov zveze, ki merijo zoper tiste predpise in odredbe, ki jih je zvezno vodstvo izdalo po tem ukazu za doseg zveznih namenov, nalagati kazni zaradi nereda, ako je učin na podstavi sklepa zveznega odbora, ki ga je odobril trgovinski minister (§ 7 d), postavljen pod kazni zaradi nereda.

Zoper to, če naloži zvezno vodstvo kazni zaradi nereda, se more prositi za odločbo razsodišča (§ 20), ne da bi imel priziv odločivo moč.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

Razsodišče.**§ 20.**

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze, nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikrasani v svojih pravicah z odločbo ali odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo ali zvezni odbor, se ustanavlja zvezno razsodišče.

Odločbe in odredbe zveznega odbora ali zveznega vodstva, ki jih je odobril trgovinski minister, se ne morejo izpodbijati pred razsodiščem.

Dejanja ali opustitve, ki merijo zoper odredbe ali predpise, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, mora zvezno vodstvo, ako ni samo po § 19 upravičeno naložiti kazni zaradi nereda, naznaniti razsodišču, ki mora razsoditi o naložbi kazni zaradi nereda.

Razsodišče odloča nadalje o prizivih, ki jih vlagajo pripadniki zveze zoper kazni zaradi nereda, ki jih je naložilo zvezno vodstvo.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega odbora, ki ga je

odobril trgovinski minister, je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazen zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presegati zneska 20.000 kron.

Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovinski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovinski minister. Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo niti zveznemu vodstvu niti zveznemu odboru.

Vse odločbe razsodišča so končno veljavne. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih 4. oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne po kaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

Kazenski zneski se izterjajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

Razpust zveze.

§ 21.

Zveza se razpusti, zaslišavši zvezni odbor, z odredbo trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri. Trgovinski minister odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

Državno nadzorstvo.

§ 22.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisariji, ki jih je imenoval trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri.

Vladne komisarije je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov, pravico imajo vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Glasovanja se ne udeležujejo.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da odloči trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri.

Vladni komisariji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise organov vojne zveze in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim, zdé potrebna.

Končno ima vsak vladni komisar pravico zahtevati, da se predmet, ki ga imenuje, tudi če ne spada v delokrog, ki je pridržan zveznemu odboru, predloži odboru, da sklepa o njem.

§ 23.

Za nadzorovanje o izpolnjevanju predpisov tega ukaza more trgovinsko ministrstvo po organih obrtnega nadzorništva ali drugih uradnih organih pri vsakomur dati vpogledovati opravilne knjige in ogledovati skladiške prostore in druge naprave.

Odredba oddaje.

§ 24.

Trgovinsko ministrstvo more odrediti oddajanje zalog livnega sirovega železa ali zlomljene litine, kolikor ne gre za zaloge sirovega železa obratov, ki sami izdelujejo to tvarino, podjetnikom, ki jih oznameni. Ako se med posestnikom in hranilcem zalog in odjemnikom ne doseže sporazumljenje o ceni, se zaradi tega ne odlaga dolžnost oddaje. V takem primeru se mora tvarina oddati za plačilo cene, ki jo začasno določi trgovinsko ministrstvo. Sodno določi ceno, in sicer v nespornem postopanju, po kraju zaloge pristojno okrajno sodišče na zahtevanje ene izmed strank. Odločba se more v 8 dneh izpodbijati z rekurzom. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček. V koliko mora stroške postopanja povrniti ena stranka ali jih je deliti med stranke, odloči sodišče po svobodnem preudarku.

Državno odobrenje.

§ 25.

Odobrenja trgovinskega ministra potrebujejo sklepi in odredbe zveznega odbora in zveznega vodstva, ki se tičejo:

1. načel za razdeljevanje livarniškega sirovega železa in zlomljene litine zveznim obratom.

2. višine zveznih prispevkov ali doklad k stroškim (§ 18).

3. ustanovitve tistih določnih učinkov, za katere more zvezno vodstvo ali razsodišče nalagati kazni zaradi nereda, in določitve višine teh kazni.

Kazensko določilo.

§ 26.

Prestopke tega ukaza naj kaznujejo politična obla-stva prve stopnje z zapornimi kaznimi do šest mesecev ali z denarnimi kaznimi do 5000 kron.

Začetek veljavnosti.

§ 27.

Določila §§ 12 do 15 dobé moč s 1. dnem aprila 1917. l., ostala določila z dnem razglasitve ukaza.

Georgi s. r.

Trnka s. r.

Urban s. r.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru,

izhaja v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, tudi v letu 1917. v nemškem, češkem, italijanskem, hrvaškem, poljskem, rumunskem, maloruskem in slovenskem jeziku.

Naročnina za celi letnik 1917 državnega zakonika v vsaki teh osmih izdaj znaša za en izvod — bodisi, da se hodi ponj ali da se ta izvod pošilja poštne prosto — 8 K.

Naročevati je treba v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, kjer se dobivajo tudi posamezni letniki in posamezni kosi državnega zakonika.

Ker se državni zakonik naročnikom oddaja, oziroma pošilja le, če se je plačala prej letna naročnina zanj, je ob enem z naročbo plačati tudi zanj pripadajoči znesek; da se more hitro in brez pritožb vročevati po c. kr. pošti, je poleg natančnega naslova stanovanja povedati tudi dotični poštni dostavni okraj.

Posamezni letniki nemške izdaje se dobivajo:

Letnik 1849. za .	4 K 20 h	Letnik 1866. za .	4 K 40 h	Letnik 1883. za .	5 K — h	Letnik 1900. za .	7 K — h
1850.	10 „ 50 „	1867.	4 „ — „	1884.	5 „ — „	1901.	6 „ — „
1851.	2 „ 60 „	1868.	4 „ — „	1885.	3 „ 60 „	1902.	7 „ 50 „
1852.	5 „ 20 „	1869.	6 „ — „	1886.	4 „ 60 „	1903.	9 „ — „
1853.	6 „ 30 „	1870.	2 „ 80 „	1887.	5 „ — „	1904.	5 „ — „
1854.	8 „ 40 „	1871.	4 „ — „	1888.	8 „ 40 „	1905.	6 „ — „
1855.	4 „ 70 „	1872.	6 „ 40 „	1889.	6 „ — „	1906.	12 „ — „
1856.	4 „ 90 „	1873.	6 „ 60 „	1890.	5 „ 40 „	1907.	13 „ — „
1857.	5 „ 70 „	1874.	4 „ 60 „	1891.	6 „ — „	1908.	9 „ — „
1858.	4 „ 80 „	1875.	4 „ — „	1892.	10 „ — „	1909.	8 „ 50 „
1859.	4 „ — „	1876.	3 „ — „	1893.	6 „ — „	1910.	8 „ 40 „
1860.	3 „ 40 „	1877.	2 „ — „	1894.	6 „ — „	1911.	7 „ — „
1861.	3 „ — „	1878.	4 „ 60 „	1895.	7 „ — „	1912.	12 „ 50 „
1862.	2 „ 80 „	1879.	4 „ 60 „	1896.	7 „ — „	1913.	9 „ 50 „
1863.	2 „ 80 „	1880.	4 „ 40 „	1897.	15 „ — „	1914.	15 „ — „
1864.	2 „ 80 „	1881.	4 „ 40 „	1898.	6 „ — „	1915.	11 „ 70 „
1865.	4 „ — „	1882.	6 „ — „	1899.	10 „ — „	1916.	12 „ 70 „

Posamezni letniki v drugih sedmerih jezikih počenshi z l. 1870. se dobivajo po istih cenah kakor nemška izdaja.

Ako se naroči vsaj 10, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, se dovoli 20% popusta, ako se naroči vsaj 25, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, 25% popusta, in ako se naroči vsaj 35, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, 30% popusta.

NB. Tisti kosi državnega zakonika nemške izdaje, ki naročniku sploh niso došli ali pa so mu došli nedostatni, naj se reklamirajo najdalje v štirih tednih potem, ko so izšli, kosi nenemških izdaj pa najdalje v šestih tednih po izdaji kazal in naslovnega lista k posameznim izdajam naravnost v c. kr. dvorni in državni tiskarni na Dunaju, III. okraj, Rennweg št. 16.

Kadar poteče ta rok, se bodo kosi državnega zakonika izročevali brez izjeme le proti plačilu prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 2 h).

Ker so v nemški izdaji vsi letniki od l. 1849. naprej in v izdajah ostalih sedmerih jezikov vsi letniki od leta 1870. naprej popolnoma popolnjeni, se dobiva ne samó vsak posamezni letnik za zgoraj omenjeno prodajno ceno, ampak tudi vsak posamezni kos vseh teh letnikov za prodajno ceno ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 2 h) iz zaloge c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24; s tem je vsakemu moči dopolniti nedostatne (pomankljive) letnike ter si liste urediti po tvarinah.